SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 246. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 29, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го ГРУДНЯ 1992. Ч. 246. РІК XCIX.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДВІДАВ ЄГИПЕТ

Каїр (УНІАР). — Минулого понеділка з офіційними відвіданами до столиці Єгипту прибув Президент України Леонід Кравчук. На летовищі його зустрічав президент Єгипту Госні Мубарак.

Л. Кравчук перебував у Єгипті три дні та в тому часі обговорено цілий ряд міжнародних проблем, зокрема ситуацію на Близькому Сході та в Африці. Президент України зустрічався з представниками ділових кіл Єгипту. На закінчення відвідин підписав цілий ряд документів, в тому й угоду про основи взаємовідносин і співробітництва між Україною і Єгиптом. Президента України супроводжали віцепрем'єр-міністер України Микола Жулинський, міністер закордонних справ Анатолій Зленко, міністер зовнішньоекономічних зв'язків Іван Герц, представник Президента у Києві Іван Салій, голова Адміністрації Авіаційного Транспорту Володимир Ращук, народний депутат України Іван Драч та інші офіційні особи.

Президент Єгипту влаштував бенкет на честь Президента України і під час свого виступу президент Мубарак підкреслив спорідненість становищ Єгипту і України щодо проблем урегулювання близькосхідного конфлікту. Він говорив також про створення в регіоні зони, вільної від ядерних та інших видів зброї масового знищення.

Л. Кравчук у відповідному слові зазначив, що єгиптянам близькі почуття, що їх переживає народ України. Президент України підкреслив, що Україна зацікавлена у взаємовигідному співробітництві не лише з країнами Европи, ЗСА і Канади, але також бажає мати партнерів на Близькому Сході. „Будуючи демократичну правову державу, — підкреслив Л. Кравчук, — звільняючися від тягаря ядерної зброї, ми прагнемо, щоб Україна стала серйозним фактором стабільности на Европейському континенті.

Патріярх Мстислав відвідав Полтаву і Харків

Полтава (УНІАР). — Від 17-го до 19-го грудня тут перебував Патріярх Київський і всієї України Мстислав І.

У Міській Раді відбулася зустріч Патріярха з представниками громадськости. Патріярх підкреслив необхідність пошуку порозуміння між конфесіями християнських церков. 19-го грудня Патріярх Мстислав відслужив Святу Літургію у Свято-Успенському храмі.

Відтак 21-го грудня Патріярх Мстислав відвідав Харків, де освятив клейноди та хоругви козацького полку. У присутності Патріярха Мстиалава козаки прийняли присягу на вірність Українській Автокефальній Православній Церкві.

На зустрічі з пресою щодо взаємин УАПЦ і УПЦ Владика Мстислав зазначив, що після остаточного виходу УПЦ з-під юрисдикції Москви можливе об'єднання обох конфесій, але виключно на екуменічних засадах.

Правозахисники не дрімають

Харків (УНІАР). — Тут зареєстровано правозахисну групу, метою якої є нагляд над дотриманням в Україні прав особи і громадянина.

Група збирається давати матеріяльну і моральну допомогу особам, права яких порушені, незалежно від їхнього громадянства, статі національности, віросповідування, політичних та інших переконань, в тому числі і у місцях позбавлення волі та у психіятричних установах. Співголовами групи обрано: колишнього політв'язня журналіста Віктора Баранова, відомого правозахисника Євгена Захарова та Григорія Мар'яновського.

Київ матиме свій уряд

Київ (УНІАР). — Представник Президента Іван Салій вважає за необхідне запровадити у Києві столичний уряд. Ця виконавча структура має вирішити пріоритетні питання: забезпечення киян продуктами, приватизації, демонополізації комунальної власности, а також налагодження взаємодії для усіх рівнів.

І Салій сказав, що „протягом цього року державна адміністрація Києва зосереджувала свої зусилля на стабілізації соціяльно-економічної обстановки у місті" та особливо підкреслив досягнення будівельного сектора, який успішно виконав житлову програму.

ПЛАСТОВИЙ БАЛЬ

Виппані, Н. Дж. — Тут у суботу, 6-го лютого, в готелі Гановер Меріотт Гурток Пластприяту і Пластова Станиця в Нюарку влаштовують пластовий баль з презентацією дебютанток. Гратиме оркестра Павла Кауриґи. В програмі: о год. 6:30 вечора — коктейль, о 7:30 — презентація дебютанток, опісля — вечеря та вечерниці до год. 2-ої ночі. Вечірній одяг. Вступ з вечерею включно — 65 дол., для молоді до 23 років — 40 дол. Місця повинні бути оплачені до 22-го січня. Телефон для інформацій (201) 514-1846. Чеки слід виписувати на: Plast Inc., c/o George Yaworsky, P.O. Box 65, Rockaway, N.J. 07866. Адреса готелю Гановер Меріотт: 1401 дорога ч. 10 схід у Виппані, Н.Дж.

„МАЛАНКА" В СИЛВЕР СПРІНҐ

Силвер Спрінґ, Мд. — Тут у суботу, 16-го січня, о год. 6:30 вечора, Об'єднання Українців Вашінгтону, Д.К., влаштовує традиційний бенкет-баль „Маланка". Відбудеться презентація дебютанток. Гратиме оркестра „Тріо Олеся Кузишина". Вечірній одяг. У справі замовлення столів слід телефонувати до Ігоря Мухина (301) 568-4917 та Івана Куня (703) 620-0069. „Маланка" відбудеться в Індіян Спрінґ кантрі клюбі, Лейґілл ровд, в Силвер Спрінґ.

Квестіонують діяльність Руху

Запоріжжя (УНІАР). — Пресове агентство „Рухпрес" повідомило, що тут відбулася VIII Конференція, на якій розглянено питання про переорієнтацію діяльности організації з уваги на зміни в статуті Руху та ухвалено концепцію державотворення.

Були проведені довибори проводу у зв'язку з тим, що після входу до його складу В. Бондаренко та Л. Глезіна п'ять членів проводу з усіх семи вийшли з його складу.

Незгоду з новим складом проводу висловила також делегація куйбишевського відділу Руху, яка залишила конференцію.

Влаштовують фестиваль у Харкові

Харків (УНІАР). — Розпочато підготову до проведення першого всеукраїнського багатонаціонального фестивалю театрального мистецтва „Березіль-93".

Згідно з рішенням Міністерства Культури, він проходитиме від 31-го березня до 10-го квітня 1993 року в Харкові. Фестиваль влаштовують Міністерство Культури України, Фонд Культури України, Харківський Академічний Театр ім. Шевченка, Центр ім. Леся Курбаса та харківська обласна адміністрація.

Очікується приїзду визначних театрів України, Росії, Білорусі, Польщі та деяких інших країн. У дні фестивалю проходитиме також виставка науково-технічних досягнень України.

ХОРВАТІЯ І БОСНІЯ ДОМОВИЛИСЯ ПРО КОРДОНИ

Женева. — В неділю, 27-го грудня, тут зустрілися керівники Хорватії і Боснії. Протягом п'яти годин вони обговорювали питання внутрішніх кордонів, лінія яких відтепер має бути узгоджена з районами проживання хорватів і боснійців.

Крім президентів Франьо Туджмана і Алії Ізетбеговіча, у зустрічі брав участь Мате Бобан — лідер автономної території, проголошеної „незалежною республікою Герцоґ-Босна". Бобан володіє добре вишколеними і відповідно озброєними фомуваннями, котрі вже декілька місяців контролюють зайняті ними території, не пускаючи туди сербів. Саме на цих територіях в останні тижні відбулися сутички між хорватами і боснійськими мусулманами, що викликало небезпеку розколу між союзниками.

Присутні на переговорах співголови мирної конференції Сайрус Венс і Дейвид Овен рекомендували поділити Боснію і Герцеговину на 7—10 автономних районів, однак боснійські серби відкинули цю пропозицію. На їхню думку, республіка має бути розділена на три провінції зі спільним центром, який дістане мінімальні права.

Чорноморські кораблі користуватимуться британськими картами

Одеса (УНІАР). — Кораблі Чорноморського пароплавства, які ходять міжнародними морськими шляхами, від понеділка, 21-го грудня, перейшли на навігаційні карти і посібники британського адміралтства. Колишні партнери чорноморців — санкт-петербурзькі морські картографи, вимагають за третину замовлень сплачувати вільно конвертованою валютою, а карти британців і надійніші, і дешевші.

За підрахунками економістів перехід на британські мапи заощадить Чорноморському пароплавству не менш як 120,000 дол.

В Україну йде допомога

Київ (УНІАР). — Обсяг технічної допомоги Україні від Комісії європейських співтовариств цього року оцінюється на 70 міл. дол. Про це повідомив голова Національного центру здійснення міжнародної технічної допомоги Україні Леонід Кістерський. Він зазначив також, що окремі країни почали надавати Україні допомогу на двосторонній базі, зокрема Італія та Голляндія. А ще цього місяця передбачається підписання відповідного договору з Німеччиною.

Готується також угода зі ЗСА, Францією та іншими державами.

МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Київ (УНІАР). — Незабаром київські медики перейдуть на систему бюджетно-забезпеченевого медичного обслуговування. Розпорядженням голови державної адміністрації Києва Івана Салія затверджено склад групи, яка розробить науково-економічне обґрунтування переходу охорони здоров'я столиці на бюджет нозабезпеченеву медицину. Система передбачає дотацію з фондів підприємств, на яких працюють забезпечені робітники та службовці.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Український Спортовий Клюб та хор „Думка" в Ню Йорку влаштовують Маланчин вечір, який відбудеться у суботу, 16-го січня 1993 р., о год. 9-ій вечора в залі Українського Народного Дому, 140 Друга авеню. Добірний буфет. Гратиме оркестра „Темпо". Вступ — 25 дол. Столи замовляти у М. Кулинича (718) 672-9344 або кожної п'ятниці після проби хору в домівці УСК-у.

АМЕРИКАНЦІ ЗБИЛИ ІРАКСЬКОГО ЛІТАКА

Вашінгтон. — В неділю, 27-го грудня, американський винищувач Ф-16 збив іракського воєнного літака, котрий порушив повітряні межі заборонної зони на півдні Іраку — саме над таборами шіїтських втікачів.

Як повідомив представник американського командування Марк Мартенс, два іракські винищувачі, з різницею в 20 хвилин, залетіли в зону „повітряного карантину". Старшини американських воєнно-повітряних сил пробували увійти в контакт з іракськими летунами, вимагаючи, щоб ті себе ідентифікували. Коли на ці спроби іракці не прореагували, американські летуни з повітря передали їм усне попередження, однак також не дістали відповіді. І лише тоді американці застосували прицільний вогонь. Одного іракського літака було збито, а другий встиг залишити зону „повітряного карантину". Американці дозволили іракському рятувальному гелікоптеру приземлитися на місці падіння збитого літака, а відтак вернутися на свою базу.

Як відомо, зона, над якою заборонено літати іракським літакам, розміщена на південь від 32-ої паралелі. Найбільшим містом тут є Басара, в якій проживає 1.5 міл. осіб. Іракські шіїти, які складають більше половини 17-мільйонового населення країни, ведуть боротьбу з режимом Саддама Гуссейна від березня минулого року.

Прокуратури України і Литви співпрацюють

Вільнюс (УНІАР). — Угоди про легальну допомогу і співробітництво підписали генеральний прокурор України Віктор Шишкін і генеральний прокурор Литви Артурас Павласкас. Легальну допомогу надаватимуть прокуратури з питань, що відповідають міжнародним угодам та договорам, — правопорушення в економічній і зовнішньо-економічній діяльності, охорони навколишнього середовища, порушення кримінальних справ і розслідування злочинів, видачі осіб, що скоїли злочини, реґабілітації жертв політичних репресій.

Обидві сторони домовилися про обмін інформацією та координацію дій у боротьбі зі злочинністю, з питань економічних катастроф та охорони прав людини.

Колишні комуністи в Україні не підтримують урядових заходів

Київ. — В неділю, 27-го грудня, в столиці України відбулася кількатисячна демонстрація протесту проти зменшення державних субсидій виробникам харчів. Її організували активісти Соціялістичної партії, яка, як відомо, складається з колишніх комуністів. Використовуючи скрутну економічну ситуацію, в якій уряд змушений вдаватися до непопулярних кроків, соціялісти сподіваються здобути прихильність серед населення, висуваючи старе комуністичне гасло „соціяльної справедливости". Однак незначна кількість учасників демонстрації — 3-4 тисячі осіб — свідчить, що народ добре пам'ятає, якою була „соціяльна справедливість" за панування комуністів.

Прем'єр-міністер України Леонід Кучма виступив з чітким обґрунтуванням прийнятих урядом заходів. Він показав, чому не можна було обійтися без зменшення державних дотацій виробникам харчів: без цього кроку ситуація привела б до ще більш згубних вислідів.

Одна хлібина тепер коштує в Києві 30 купонів. Місячна платня робітника в середньому становить 5-6 тисяч купонів.

В АМЕРИЦІ

ВЕЛИКІ АМЕРИКАНСЬКІ фірми і корпорації зовсім зліквідували, або в найкращих випадках, обмежили забезпечення охорони здоров'я для тих працівників, які відійшли на пенсію. Інші знову ж запропонували своїм пенсіонерам платити більшу частину забезпечення, а ще інші попередили своїх майбутніх пенсіонерів, що цілковито ліквідують будь-які забезпечення лікарських чи шпитальних видатків. Це тому, що від 1-го січня 1993 року входить в життя нове правило, яке вимагатиме від працедавців оплати за охорону здоров'я працівників зі своїх прибутків.

МИНУЛОГО ТИЖНЯ в Сомалії згинув американський працівник, який був затруднений збройними силами ЗСА, що тому два тижні висадились на берегах Сомалії для забезпечення харитативно-допомогових акцій голодуючому населенню країни. Речник морської піхоти в Сомалії полковник Фред Пек заявив, що випадок стався коли військове авто натрапило на міну — одна особа згинула, а троє поранено.

У ВАШІНҐТОНІ ПРЕЗИДЕНТ Джордж Буш зустрівся приватно з кубинським пілотом, який в суботу, 19-го грудня, малим літаком полетів до Куби, освіши на шосе біля моря, підібрав свою дружину і двох синів та вивіз їх на Флориду. „Це для нас перше в житті Різдво", — заявив пілот Орестес Льоренсо Перез, — „бо на жаль кубинські діти і родинни не мають Різдва в Кубі". Молодий 36-літній пілот у 1991 році втік з Куби до ЗСА воєнним літаком-джетом і тепер проживає у Александрії, Вірджінія.

КРАЙОВЕ УПРАВЛІННЯ аеронавтики та дослідження космосу подало до відома, що перший вилет із восьми запланованих на 1993 рік відбудеться 13-го січня. Залога із п'яти астронавтів керуватиме ракетою „Ендовер" і їх головним завданням буде робити дальші спроби з літаючим телескопом Габбля. Серед залоги буде вперше жінка-військовик.

У СВІТІ

КОМІСІЯ, ПОКЛИКАНА спостерігати за проведенням виборчої кампанії в Сербії, потвердила, що вислідки виборів були пофальшовані. До комісії входили 10 представників чотирьох головних партій, котрі брали участь у виборах, в тому числі й Соціялістичної, від якої кандидував Слободан Мілошевіч. Опозиція оприлюднила результати підрахунку голосів, зробленого її довіреними особами. Згідно з цими підрахунками, С. Мілошевіч дістав 56 відсотків голосів, а Мілян Паніч — 34.

ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКІЙ ПОЛІЦІЇ довелося застосувати сльозоточивий ґаз проти радикально наставлених студентів в місті Кванджу на півдні країни. До 400 молодих осіб напали на бюро Демократичної ліберальної партії, представника якої Кім Ен Сама 18-го грудня вибрано президентом Південної Кореї. Студенти звинувачують партію і її кандидата у фальшуванні вислідів голосування.

ГРУПА ДЕПУТАТІВ молдавського парляменту виступила проти прийнятого недавно рішення про збільшення місячної платні для депутатів парляменту, тобто самим собі. Опоненти цього рішення стверджують, що цей крок є аморальним і приведе до остаточної втрати авторитету вищого законодавчого органу.

КИРҐІЗСТАН ПРИСТУПИВ до створення власного валютного фонду. Згідно з рішенням уряду, колишні союзні золотодобувні підприємства увійдуть в республіканську структуру, яка займатиметься не тільки видобутком, але й дальшим опрацюванням дорогоцінних металів. Киргізстан вже віддав на збереження до швайцарського банку дві тонни золота. Всього в республіці знайдено 30 підземних золотих покладів.

Проф. І. Соневицький відбув активну поїздку в Україну

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. К). Як звичайно активний і повний життя композитор та знавець музичного мистецтва проф. Ігор Соневицький зайшов до нашої редакції, щоб коротко розповісти про своє довше перебування в Україні (вже п'яте зчерги), в часі якого він розвинув свою музичну активність та дозволив мешканцям України пізнати краще його музичну творчість.

Львівська Організація Спілки Композиторів України влаштувала 5-го листопада авторський концерт композитора І. Соневицького, на якому слово про композитора виголосила відомий музиколог проф. Стефанія Павлишин, а твори композитора з циклю „Канті спірітуалі" і „Шевченкіяни" виконали Галина Вільха, сопрано, Корнелій Сятецький, тенор, Степан Степан, баритон, та концертмайстри Наталія Гавриленко, Зінаїда Максименко і Володимир Баб'як. Концерт, що відбувся в залі Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка викликав захоплення публіки та дуже прихильну рецензію Любови Кияновської в газеті „Ратуша". Авторка підкреслює особливість художого мислення композитора та глибоко український зміст пісень, що виповнили програму концерту. У цих вокальних мініатурах авторка рецензії вбачає глибоко суб'єктивне сприйняття світу та спадкоємність традицій галицької музичної культури.

Подібні авторські концерти нашого композитора відбулися також в Дрогобичі та Чорткові.

У журналі „Музика" появилася стаття відомого музиколога України проф. С. Павлишин під заголовком „Знайомство зблизька", де авторка глибоко та фахово аналізує творчість проф. І. Соневицького, не щаджучи йому похвал та признань. Зокрема, крім його творчости та її значення, проф. С. Павлишин підкреслює факт, що проф. І. Соновицький завжди велику увагу приділяв підтримці і популяризації професійного музичного мистецтва.

Проф. І. Соневицький розказує у редакції „Свободи" про свою недавню поїздку в Україну.

Крім цих особистих успіхів, під час останнього перебування в Україні, проф. І. Соневицький був також заступником голови жюрі Міжнародного конкурсу ім. М. Лисенка в спеціяльності фортепіяно, що відбувся у Києві між 19 і 30-им листопада. В конкурсі взяло участь 81 молодих піяністів, а перше місце здобув Вадим Гладков з Києва. Між учасниками були також молоді піяністи з Білорусі, Росії, Туркменістану, Австралії, В'єтнаму і Югославії. Як інформує проф. І. Соневицький конкурс стояв на високому музичному рівні із трьома турами та точно визначеною музичною програмою, в якій третя була виконувана в супроводі симфонічної оркестри і мусіла обов'язково включати вибраний учасником твір українського композитора. В усіх трьох фазах мусіли бути твори українських композиторів — в першому турі Миколи Лисенка, в другому М. Лисенка і сучасного українського композитора та вкінці у третьому — твір українського композитора, але вже відповідно складний.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Місія в Сомалії

Катастрофа голоду у східньоафриканській країні Сомалії спонукала Раду Безпеки Об'єднаних Націй прийняти одноголосну постанову, щоб вислати туди 18,000 міжнародного війська для охорони транспортів харчів, бо харчі і ліки, вислані туди Міжнародним Червоним Хрестом, не доходили до потребуючих: їх розкрадали озброєні банди. На цьому місці була вже мова про ту харитативну місію, поведену з ініціятиви Уряду президента Джорджа Буша, при чому згадувалося про можливу небезпеку тієї виправи, бо в Сомалії насправді нема авторитетної влади, панує там хаос і бушують зорганізовані банди грабіжників, озброєних крісами, скорострілами і ґранатами. Перший тиждень цієї місії виказав, що тамошнє чорне населення з захопленням прийняло висаджування американських і французьких вояків. Військові кораблі, які привезли вояків, їх висад під охороною літаків, лети гелікоптерів — це була така маніфестація збройної потуги Америки, що місцеві ватажки не наважувалися провокувати якийсь зудар. Але виринула інша несподіванка: у деяких місцевостях доставлено харчі й ліки без перешкод, місцеві люди тішилися, але як тільки американці чи французи від'їхали, появилася озброєна банда, яка все розграбувала.

Колишній дипломатичний представник Америки в Сомалії та амбасадор Сомалії в Об'єднаних Націях, мабуть, передбачили таку ситуацію, бо радили провести роззброєння цілого населення Сомалії. Але президент Буш спротивився, бо, мовляв, це переступало б межі заплянованої харитативної місії. Мимоволі нагадується історії з війни проти Іраку. Комендант військ міжнародної коаліції, генеральний стратег ґенерал Шварцкопф радив продовжити війну на один тиждень, маршувати на Багдад, куди шлях був вільний, і зліквідувати тамошній диктаторський уряд Саддама Гуссейна, але Буш спротивився: він покликався на формальну резолюцію Ради Безпеки ОН про визволення Кувайту від окупації Іраку. Кувайт визволено, виграно війну з мінімальними людськими втратами. Об'єднані палати Конґресу прийняли проголошення кінця війни з небувалим ентузіязмом, але швидко виявилося, що рацію мав Шварцкопф, а не Буш. Чи подібна історія повториться в Сомалії?

Коли писані ці рядки — трудно передбачити вислід. Буш заповів, що вислані до Сомалії американські вояки повернуться до Америки до інавґурації Билла Клінтона, себто до 20-го січня 1993 року. Вміжчасі Німеччина вирішила вислати до Сомалії 1,500 вояків. Можливо, що досвід з отаким розграбуванням привезених харчів місцевими бандитами переконає президента Буша, що харитативна місія буде завершена тільки тоді, коли міжнародне військо заведе в Сомалії політичний лад.

Насувається ще одна історична паралеля. 30-го серпня 1919 року з'єднані Українські Армії (Дійова УНР і УГалицька) зайняли Київ, визволивши його від большевиків. Але зустрілись на мості Дніпра з аванґардом білої армії ген. Денікіна. Штаб Головного Отамана видав наказ, щоб виминати збройний зудар з денікінцями. Тримаючися риґористично того наказу, комендант Другого корпусу, який зайняв був Київ, генерал Кравс, наказав відтягнутися з Києва, залишив його генералові Бредову і цим почався упадок української держави. Триматися цупко формалістичного наказу — невільно. Треба керуватися власною ініціятивою відповідно до ситуації. Цього не розумів ген. Кравс у 1919 році, цього не зрозумів Джорджж Буш у 1991 році.

СПОСТЕРІГАЧІ ВИСЛОВЛЮЮТЬ певність щодо того, що депортація палестинців з Ізраїля негативно вплине на подальший хід ізраїльсько-арабських переговорів про мир на Близькому Сході. Представники Палестинської визвольної організації заявили, що палестинська делегація відмовиться від переговорів, якщо Ізраїль не перегляне свого рішення щодо депортації. В який спосіб арабські країни дадуть відповідь Ізраїлеві, стане відомо після зустрічі в[illegible] міністрів закордонних справ Лівану, Сирії та Йорданії, яка відбулася цими днями. Тим часом президент Єгипту Госні Мубарак заявив, що бойкот вашінгтонських переговорів арабськими представниками став би великою помилкою.

Микола Рябчук

ЧИ ЗМОЖЕ ДІЯСПОРА УТРИМУВАТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ?

Через очевидну безглуздість винесеного у заголовок питання, мусимо все таки визнати, що повсякденне життя, тобто певні його події і явища, аж ніяк не позбавлені згаданої абсурдальности — очевидної для сторонніх, неупереджених спостерігачів, але малопомітної для нас, захоплених і заанґажованих будівництвом молодої української держави.

Незалежність прийшла до нас так несподівано й виявилась такою давноочікуваною й омріяною, що в нападі евфорії ми готові крізь пальці дивитися на чисельні її недоліки, на химерну симбіозу нового, національно-демократичного, й старого, комуністично-авторитарного, дотепно схарактеризовану одним молодим прозаїком як „свято воскресаючого духу у місті Чортополі".

Висловлюю це все не як докір, а лише як констатацію й спробу діягнози; я й сам багато на що дивлюся крізь пальці, трактуючи всі ті дурниці і помилки, яких припускається українська пост-комуністична влада, а заразом і українська „пост-антикомуністична" опозиція, як таку собі „хворобу зростання", пустощі малої й вельми вихованої та навченої дитини.

Всі ми, зрештою, розуміємо, що еволюційний шлях розвитку є значно повільніший, а проте значно певніший від революційного; ми розуміємо також, що можна обрати й переобрати собі парламент, уряд і президента, але не можна обрати собі народу: він є таким, яким є, тобто яким його зробили десятиліття колоніяльного гніту, комунізації й денаціоналізації; перетворити „гомо совєтікуса" в „гомо европеїкуса" за кілька місяців чи навіть років — річ неможлива, і не треба себе тішити щодо цього жодними ілюзіями.

Кожен народ, як відомо, має той уряд, на який заслуговує, тобто той, який зумів собі виробити впродовж історії. Якість уряду відбиває якість суспільства — його політичну, культурну, економічну зрілість. Хоч, зрозуміло, зв'язок тут не прямий і не безпосередній: уряд може поступово поліпшувати якість суспільства, а може й погіршувати, як це цілеспрямовано робили московські царі й комісари з населенням України. І навпаки — саме суспільство, може, улігши впливові кращої, свідомішої своєї частини, обрати уряд ліпшої якости, ніж суспільство в середньому, але може й піти за гіршою своєю частиною і обрати уряд гірший, ніж той, на який заслуговує середньоаритметичний громадянин даної держави.

I

В кожному разі, у випадку України мусимо визнати, що сьогоднішній її Президент, Уряд, а до певної міри й Парлямент є найкращими з-поміж усіх можливих у цій країні і в цьому суспільстві, тобто це не значить, що воно є справді добрим за західніми мірками (чи будь-якими іншими, загалом абстрактними для України). Вони є найкращими з-поміж усіх, які сьогоднішнє українське суспільство здатне породити, і — що особливо важливо — програму яких воно здатне розуміти й виконувати.

Питання, отже, про підтримку чи непідтримку нової української влади тут не стоїть. І В'ячеслав Чорновіл, котрий закликає до „конструктивної опозиції", і Михайло Горинь, котрий обстоює необхідність „обмеженої співпраці" з Урядом (обмеженої певними умовинами), по-своєму мають рацію, хоч і висловлюються начебто по-різному. Тим більш не стоїть це питання перед закордонними українцями, — саме серед українців діяспори нова українська влада знайшла своїх найзавзятіших, найжертовніших, найсамовідданіших прихильників.

Україна, безперечно, потребує сьогодні велетенської міжнародної допомоги. Новоназначений прем'єр-міністер Кучма порівняв нещодавно стан української економіки із руїною після Другої світової війни. Інфляція складає 30 відсотків на місяць, національна валюта знецінилась уже до 700 купонів за доляр (місячна платня в Україні складає таким чином 5—10 долярів) у лікарнях не вистачає найнеобхідніших ліків, а в школах — підручників, бракує бензини для транспорту, а незабаром забракне, скоріш за все, й мазуту та ґазу для опалювання будинків.

Зрозуміло, що в цій ситуації кожен цент, кожна марка ви шилінґ, подаровані чи позичені Україні, не можуть вважатися зайвими. Це стосується, зокрема, й тих коштів, що їх самовіддана українська діяспора збирає для потреб своєї історичної батьківщини. Всіляко вітаючи цей гуманний, шляхетний і безкорисний жест, ми не сміємо, однак, ухилятися від відповіді на прозаїчне і начебто „менш важливе" питання, а саме: яким чином ці порівняно невеликі, а проте важкою працею зароблені фонди використовуються в Україні, і взагалі: якими б мали бути пріоритети зарубіжної допомоги українській державі?

Як чужинець в Америці я б, може, й не зважився виступати тут зі своїми „порадами" й міркуваннями, коли б у численних розмовах

Продовження буде.

Юрій Стефанівський

Вдячні нащадки — великому гетьманові

Серед українських гетьманів постаті Петра Сагайдачного, Івана Виговського та Івана Мазепи викликали, мабуть, найбільшу лють і офіційної Москви, і шовіністично наставленого московського плебсу. Хоч діяли гетьмани у різні часи та за різних обставин, мали вони між собою багато спільного — розбудувати державу, боронити її перед напасниками, дбати про освіту, науку і культуру і переможно воювати з московитами — Сагайдачний на шаблю брав Москву, Виговський на голову розгромив її під Конотопом, Мазепі мало бракувало, аби розбити військо Петра І під Полтавою.

Москва, незалежно від того, якого кольору прапор висів на кремлівських мужах — біло-синьо-червоний, чи червоний, чи знову біло-синьо-червоний — сотнями років намагалася принизити славних лицарів України — Івана Мазепу таврувала зрадником, Івана Виговського — польсько-турецьким найнмитом, а за Петра Сагайдачного замовчувала взагалі.

Постать гетьмана України Петра Конашевича-Сагайдачного залишила в історії помітний слід. Знаменитий полководець, визначний державний діяч, просвітитель і меценат, він вже за життя був відомий далеко за межами України, про нього складено десятки пісень, які до цього часу співають у народі.

Але чи всі ми розуміємо велич цієї людини, її значення для України? На жаль, ні.

Зате це добре розуміли вороги, і тому в Україні до недавнього часу не було жодного пам'ятника Петрові Сагайдачному. Вже у 1913 році наш видатний вчений-історик, дослідник українського козацтва Дмитро Яворницький писав: „Сагйдачний є особистістю неординарною, видатною і величавою... Зі всіх гетьманів цей гігант найбільше достойний того, щоб народ увіковічнив його славним монументом."

Ще раніше, на початку століття, ця ідея запалила жителів села Кульчиці на Самбірщині, де народився і виріс майбутній гетьман України Петро Конаш. Тоді були зібрані необхідні кошти, розпочато роботи, але спорудити пам'ятник великому землякові, як плянувалося, до 300-річчя з дня його смерти організаційний комітет, який очолював місцевий священик о. Петрик, не зміг — перешкодила Перша світова війна. Не вдалося це зробити ні за часів польської окупації, ні за перших совєтів, ні пізніше — усі спроби розбивалися об абсолютне несприйняття окупантами самої ідеї увічнення пам'яті патріота України, борця за її свободу.

В 1971 році тоді молодий науковець, а нині завідуючий катедрою історії України Прикарпатського університету (Івано-Франківське), доктор історичних наук, професор Володимир Грабовецький зробив спробу допомогти громаді села Кульчиці встановити пам'ятник Сагайдачному, але лишень обговорення його преєкту, який підготовив скульптор Петро Кулик, викликало вкрай неґативну реакцію компартійних КҐБістських органів, і роботи були припинені.

Львівський поет Микола Петренко, тоді власний кореспондент газети „Літературна Україна" у західніх областях України, за те, що його статтю про потребу побудови пам'ятника гетьманові у „Літературній Україні" передрукували канадські газети, одержав догану. Обурилися у Москві, із ЦК КПСС передзвонили у ЦК КПУ, звідти до Львівського обкому партії, а там нагадали поетові його табірне минуле.

Політичні зміни в Україні змінили ситуацію, і громада Кульчиць наприкінці 80-их років зуміла, нарешті, зрушити справу з місця. Нещодавно роботи було закінчено і 11-го жовтня 1992 року відбулося урочисте відкриття вистражданого пам'ятника.

Чудового соняшного дня у центрі села Кульчиці перед церквою свв. мучеників Флора і Лавра зібралися десятки тисяч людей не лишень з Самбірщини, а й усіх куточків Західньої України. 20-тисячний натовп був замаєний хоругвами і знаменами. Закриту синім полотном постать монумента у почесній варті охороняли запорізькі козаки із списами у сильних руках. Серед групи кінних козаків впадав в око хлопчина-джура з шаблею при поясі. Легко і невимушено тримався він у сідлі, викликаючи гостру заздрість у сільських хлопчаків.

Після закінчення Служби Божої розпочалася урочиста церемонія. Хлібом-сіллю учні Кульчицької школи зустріли гостей, серед яких були голова Львівської обласної Ради Микола Го-

(Закінчення на стор. 4)

Осип Труш

ВІЙСЬКОВА ІНДУСТРІЯ РОСІЇ

Коли переглядаємо звіти Інституту аналізи оборони про російську військову індустрію, то мимоволі приходимо до висновку, що всякі договори і трактати відносно роззброєння не надто багато змінили настанови й інтенцій Росії бути надалі домінуючою мілітарною силою. Дипломатична діяльність Росії свідчить, що ніби вона є прихильницею процесу роззброєння, але в дійсності це є тільки порожні фрази, щоб милити своїх опонентів. Зупинимося тут над звітами Інституту, в яких говориться про нові винаходи воєнної індустрії, що були частиною інтернаціональної летунської виставки в Дубеї у грудні минулого року і в половині серпня ц. р. в Москві.

На виставці показано ряд нових винаходів у ракетній індустрії, які є на продаж за тверду валюту і без різниці, кому це продається. Важливим є те, щоб продати і одержати потрібну валюту.

Крім цього, далі продовжується наслідування чужинецьких, а спеціяльно американських винаходів тільки з малою модифікацією, зміненою формою і переміною деяких частин. Тому дещо комічно звучить назва їх ракети Кг-35, яка є копією американської ракети „Гарпун", отже тепер називає її американська сторона „Гарпускі". Це саме відноситься до ракети Кг-31, яка в американській термінології носить назву „Гарм", а тепер, з дозою гумору, її звуть „Гармскі". Є ракети типу Кг-29/25 й інші, які своїм виглядом нагадують американські типи ракет. Очевидно треба мати на увазі, що це тільки частина арсеналу, бо всіх нових винаходів не виставляли. Однак воєнна індустрія Росії працює без перерви. Використовуючи в більшості викрадені воєнні секрети, удосконалюється якість і спроможність нової зброї.

Крім цього, різноманітність ракетної зброї дає можливості везти їх на бойових літаках і бомбовиках; ряд інших родів при помочі комп'ютерів можуть бути спрямовані на приціл до об'єктів фортифікацій, складів військових запасів, вузлових центрів комунікації, кораблів і командних центрів.

Нові технічні удосконалення зміцнюють деструктивну силу ракет, яка в порівнянні з більш коштовними родами зброї має технічні і статегічні вартості, якщо порівняти їх до коштовних танків, літаків і кораблів, а в результаті ракети виконують свою психологічно-нищівну місію далеко дешевше не тільки у фронтовій полосі, але й тим більше супроти цивільного населення. Тепер в арсеналі Росії є ракети з бойовою головкою, яка може пробивати шість футів залізобетону, або інша, яка призначена для нищення летовищ, проникаючи в землю шістдесят футів, своїм вибухом вириває глибокі ями на летовищі і тим самим спиняє приземлювання літаків і скору направу летовища. Далі в аналізі інституту згадується про ряд інших ракет спеціяльного призначення, які збагачують арсенал Росії, незважаючи на те, що підписано ряд угод і трактатів про роззброєння.

Доцільно згадати, що коли так, „для ока" Заходу, замінено велику воєнну індустрію на виробництво консумента, то на їх місце зорганізовано „спецтехніку", яка є дитиною переорганізації великої летунської індустрії, а дослідно-розвитковою ділянкою займається бюро „Звезда". Отже ми є свідками змін назв і форм, але завдання й ціль залишаються ті самі.

Може найбільшою небезпекою є те, що Росія продає цю модерну зброю кому завгодно, щоб тільки одержати тверду валюту, і не числиться з наслідками в майбутньому. А ця модерна зброя в руках безвідповідальних політичних диктаторів є великою загрозою балянсу сил у світовій економіці і політиці. Це, безперечно, буде заторкувати й Україну, бо мати сусідкою Росію, озброєну модерною зброєю, не є для нас маловажливою справою.

Святослав Гординський

МЕЦЕНАТ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Михайло Шафранюк (1911—1991)

I

У своїй невідрадній політичній ситуації українське мистецтво і в Україні і поза нею розвивалося в особливих умовах. Воно цілі десятиріччя нашої доби не мало змоги виявляти себе вповні вдома, одночасно воно мало теж свої поважні проблеми у своєму творчому вияві поза Україною. Після останньої світової війни поважна кількість мистців подалася до західніх країн, інтуїтивно вичуваючи, що їх творчість з погляду тематичного і формального засуджувала їх згори як „ворогів народу". Щождо ґенерації молодих мистців, то їх годі було відразу посуджувати за ворожість до тоталітарного режиму, але ті молоді люди вже знали стільки про те, що діялося в чорторії довоєнної України, що вони воліли не анґажуватися на можливі експерименти з ними. Крім цього, в нових умовах їм усміхалася можливість нових студій і пізнання великого світового мистецтва.

Була ще третя група — американські та канадські мистці українського походження, які або відразу відчужувалися від пришельців, або приєднувалися до їх мистецьких угруповань і тим увійшли в історію українського мистецтва. Умовини новоприбулих мистців у країнах Заходу були особливі, передусім у ЗСА і Канаді, де мистецтво стало своєрідним великим бізнесом і де навіть видатні мистці шукали постійної праці в якійсь практичній ділянці — архітектури, текстилю, друку, фільмі, шкільництві, церковному мистецтві тощо. В цьому останньому наші мистці відібрали монополь італійським і німецьким фірмам, які вносили в наш обряд чужі елементи форми і змісту.

В залежності від задомовлювання в нових умовах наші мистці збували свої твори здебільшого у своєму, українському середовищі, деякі влаштовували свої власні виставки в комерційних галеріях, в ЗСА і Канаді постали мистецькі організації, які влаштовували постійні виставки у власних приміщеннях, як теж в американських установах — музеях, університетах і бібліотеках. Постали й українські музеї в таких містах, як Ню Йорк, Стемфорд, Вінніпеґ й інших, але вони звертали головну увагу на збереження старої творчости і народного мистецтва. Бракувало інституції, яка зайнялася б передовсім сучасною мистецькою творчістю і давала змогу показувати і своїй, і чужій публіці актуальну творчість усіх можливих напрямків. Такої установи в нас не було, якщо не рахувати Українського Інституту модерного мистецтва в Чикаґо, який, проте, концентрується на безпредметному, здебільш декоративному мистецтві, якого вимагають голі стіни великих американських будов.

Тут саме вага КУМФу — Канадсько-Української Мистецької Фундації в Торонто, яка зуміла знайти зв'язки з українськими мистцями не тільки в діяспорі, а й в Україні та показати їх твори широким колам української і неукраїнської публіки. Творцем її була вийняткова своєю енерґією і підприємчивістю людина — Михайло Шафранюк, який помер рік тому, 30 листопада 1991 року в Торонто. Хто він і що таке він створив, щоб записати своє незгасне ім'я в історії української культури, особливо мистецтва? Оце й тема цієї статті, в якій я подаю загальні інформації про цю незвичайну людину, її досяги на полі української мистецької культури та, зокрема, особисті спогади про свою співпрацю з нею в різних ділянках мистецтва. Та перед цим — кілька біографічних даних.

Михайло Шафранюк народився 6-го листопада 1911 року в селі Худиївцях пов. Борщів у Галичині. Бистрий і підприємчивий, він ще в ранніх роках узявся до торгівлі і заклав власне підприємство. Вже тоді зацікавився мистецтвом і почав збирати картини наших мистців. З навалою Сталіна його підприємство було „удержавлене", тож незабаром він логічно знайшовся в рядах української дивізії УНА. Після війни і таборів він з дружиною Ярославою подався до Арґентини, працював там успішно у своїй ділянці торгівлі і по чотирьох роках перенісся до Канади. Тут, користаючи з того, що місто Торонто спішно розбудовувалося, заклав успішне підприємство в мешкальній бранжі й одночасно поглибив своє зацікавлення мистецтвом і його творцями. Він скуповував їх кращі твори і ще заки подружжя перейшло у пенсійний вік, воно вже мало понад 200 творів пензля яких 50 мистців. Тож Шафранюки почали плянувати, що з тими творами робити. Саме поважна скількість тих творів спонукувала їх створити мистецьку фундацію, яка не тільки зберігала б дані твори, але й доповняла їх іншими вартісними експонатами та одночасно допомагала мистцям. Тож в 1975 року, обговоривши цей почин з іншими зацікавленими справами української культури особами, була створена згадана Фундація. До її дирекції, крім обох фундаторів, увійшли такі особи: Юрій Даревич, Петро Глібович, Любомир Козак, Галина Кушпета, Ірина Малицька, Микола Плав'юк, Богдан Стебельський, Ганна Троян, Василь Верига, Роман Вжесневський і сенатор Павло Юзик. Фундація отримала урядовий чартер і вже з початку вписалося в її члени майже 500 осіб уділами по 250 і 100 дол.

Для Фундації закуплено окремий триповерховий будинок і пристосовано його до потреб виставок. Їх влаштовувано 12—18 річно, і виставки оглядало не раз 200—500 осіб. Незабаром показалося, що приміщення замале, тож 1979 року закуплено за півмільйона долярів великий будинок при Блур вулиці, одній з великих маґістраль західнього Торонто. Тут Фундація розмістилася у п'ятьох просторих залях другого поверха на 700 кв. метрах площі. На тому самому поверсі Шафранюки впродовж 15 років віддавали безкоштовно п'ять кімнат Світовому Конґресові Вільної України і три кімнати Комітетові Українців Канади. Одночасно внизу, на партері, знаходиться ряд крамниць, винайм яких оплачує кошти утримання цілого будинку.

Тут, у цьому будинку, який сьогодні вартий п'ятикратну ціну купна, впродовж 10 років влаштовано біля 150 виставок, які оглянуло понад 100 тисяч осіб, у тому не тільки визначні українські громадяни з цілого світу, але й високі представники канадського уряду і закордонних консульств, церковні достойники, не тільки українські, а й з Ватикану й інших держав, директори й працівники не тільки канадських а й інших закордонних музеїв і ґалерій та, очевидно, маси українських і інших відвідувачів.

Фундація має зв'язок з майже 300 українськими мистцями з цілого світу, з них понад 130 мало свої виставки в залях Фундації, деякі кількакратно, з чималим моральним і матеріяльним успіхом.

Продовження буде.

Відділ УПТ в Ню Йорку відбув Загальні збори

В неділю, 6-го грудня ц. р., відбулись Загальні збори Українського Патріярхального Товариства Відділу в Ню Йорку. Голова управи Відділу Микола Галів молитвою започаткував наради зборів. Відкриваючи, тепло привітав усіх учасників й окремо — голову Українського Патріярхального Світового Об'єднання УПСО, інж. Василя Колодчина з Дітройту. Після цього поіменно вшановано світлу пам'ять членів Товариства, які в останній звітній каденції відійшли у засвіт.

Для керування нарадами зборів обрано президію в складі: Василь Никифорук — голова, і Олекса Мотиль — секретар. Президія запропонувала порядок нарад, який прийнято без змін. Голова УПСО Василь Колодчин привітав учасників загальних зборів і коротко розповів про свою працю, зокрема про висліди кількаразового перебування в Україні з метою нав'язання мирянської співпраці, згадавши при тому про останній Синод нашої Церкви і Світовий Конгрес Мирян, що відбулися цього року у Львові.

Докладний протокол з попередніх загальних зборів прочитав Ярослав Клим. Після цього слідували звіти з проведеної праці уступаючої управи. Перший звітував голова управи Микола Галів. Він вибачившся, що каденція уступаючої управи тривала довше, ніж за статутом належало — для цього були об'єктивні причини. Головну увагу М. Галів звернув у своєму короткому звіті на обставини постання і потребу існування Українського Патріярхального Товариства. Товариство поставало як організація „акд гок", бо здавалося, що поставлені цілі буде скоро досягнуто. Направді виявилося дещо інакше. Життя показало конечну потребу існування такого мирянського руху у нашому релігійно-церковному житті, як це є у Римській Католицькій Церкві. І ось скоро сповниться три десятки років активного існування Українського Патріярхального Товариства, яке здобуло собі заслужене право громадянства. Передним далі стоять великі завдання.

Дякуючи всім членам управи за співпрацю, М. Галів, окремо висловив подяку секретареві Ярославові Климові, а також подякував всім членам Товариства, що допомагали у здійсненні плянів управи. Секретар управи Ярослав Клим подав загальне тло, на якому відбувалася праця всіх і його особисто як секретаря. Довголітній скарбник Товариства Ярослав Пастушенко у своєму звіті назвав стан каси. Джерелами приходу були в першу черзі членські внески і прихід з імпрез. Збірки на так звану „Писанку" були призначені для допомоги Церкви в Україні. Вони пересилалися до Патріярха Мирослава Івана або на „Патріярший Фонд" і відтак до Товариства Св. Софії у Філядельфії. Відділ також переводив збірку у час Різдвяних свят на коляду для журналу „Патріярхат", яка пересилалась до адміністрації журнала.

Короткий звіт склала заступниця голови Оксана Луцька. Звіт Контрольної комісії склав д-р Іван Серант, підкресливши, що під час перевірки фінансового діловодства знайдено все в належному порядку, як також переведено перевірку діловодства секретаря, книги прихідних і вихідних листів, і все було знайдено в найкращому порядку.

Над звітами відбулась коротка дискусія, а після цього на пропозицію Контрольної комісії уділено уступаючій управі абсолюторію.

Голова Номінаційної комісії Юрій Малаховський також подав звіт з проведеної праці. Він підкреслив, що комісії не вдалося знайти кандидата на голову, тим часом не можна більше висувати кандидатуру попереднього голови, бо він є переобтяжений різними обов'язками. Навколо цієї проблеми вив'язалась коротка дискусія, у висліді якої Олекса Мотиль запропонував на голову Юрія Малаховського. По короткому обміні думок Юрій Малаховський погодився взяти на себе обов'язки голови. Крім голови Ю. Малаховського до управи увійшли: Оксана Луцька, Ярослав Клим, Надія Попель, Галина Кіляр, Юрій Костів і Юрій Навроцький. До Контрольної комісії обрано д-ра Івана Серанта — голова, Ярослава Пастушенка і д-ра В. Стеця — члени. Товариський суд: Олекса Мотиль — голова, Любомира Артимишин і Тарас Шумилович — члени. Ярослав Клим запропонував, щоб Загальні збори Миколу Галіва вибрали почесним головою. Пропозицію було прийнято. Новообраний голова Юрій Малаховський подякував за виявлене йому довір'я, а президії — за успішне переведення нарад Загальних зборів, і молитвою закінчив наради.

М. Г.

Відзначення роковин Листопадового Зриву і 50-ліття УПА в Ню Гейвен

Мгр Ліда Хома деклямує, з нею група із фолкльорного театру Остапа Стахіва.

В суботу, 14-го листопада ц. р. в Ню Гейвен відбулося подвійне святкування двох історичних подій — відзначення 74-ої річниці проголошення Акту державности Західньоукраїнської Республіки у Львові, 1-го листопада 1918 року, і 50-ліття легендарної УПА, заснованої 1942 року.

Святкування відкрив голова відділу УККА проф. Іван Телюк вступним словом, підкреслюючи важливість Листопадового Чину та його впливу на розвиток революційної боротьби українського народу між двома війнами. Коли Українська Держава не встоялась і коли „...сорок тисяч цвіту склали своєї голови за свободу, та здобути її не вистачало сили", то ці великі жертви в ім'я визволення з неволі не були марною втратою. На їх подвигах виросло нове покоління борців. По втраті державности, на спадщині Листопадового Зриву створено УВО, ОУН, постала Закарпатська Україна, прийшов Акт 30-го червня 1941 року, УПА, 1-ша Дивізія УНА, тисячі борців підпілля і мільйони мучеників на засланні і в тюрмах. Вкінці прийшла вимріяна незалежна Україна. Головну доповідь про УПА виголосив Стефан Данів, вояк УПА, підкреслюючи історичне значення її боротьби із нацистівською Німеччиною і большевецько-московською імперією, аж до 1955 року. Доповідач також згадав про співдію УПА з 1-ою Дивізією УНА. Відступаючи з Брідського котла, старшини і стрільці підсилили упівські формації.

У мистецькій частині свята приємне враження зробив виступ учнів Української Школи в НЮ Гейвен. **Гуртовим виступом учні Д. Тибодо, Д. Мельник і Л. Черепаха** деклямували „Вірш про 1-го Листопада", відтак учениця Лариса Черепаха виголосила вірш „Спогади на могилі Шухевича". Виступ мгр Ліди Хоми, яка деклямувала два вірші, „На Свята", М. Магена, і Батьківщина", О. Даричека, створив, зворушливий настрій серед присутніх.

Гостинна і дуже успішна участь професійного фолькльорного театру Остапа Стахіва зі Львова, із спеціяльним монтажем пісень УПА „Машерують вже повстанці", була основою мистецької частини свята.

При закінченні свята, ветерани американської армії, місцевого Посту 33, передали два прапори, український і американський, для місцевого музею „Спадщини". Передачу перевів Карло Гарвій, комендант Посту.

Після імпрези жінки з місцевого СУМА підготовили для всіх учасників перекуску, де присутні мали нагоду поділитись своїми враженнями із свята.

Офіційно святкування Листопадового Зриву і 50-ліття УПА закінчено в неділю, 15-го листопада, Святою Літургією, що її відслужив і виголосив відповідну проповідь о. парох Михайло Бундз. У Богослуженні взяли участь із своїми прапорами ветерани американської армії, 1-ої Дивізії УНА, СУМА і Пласту.

Ділимося сумною вісткою, що 23-го грудня 1992 р. на 67-му році життя відійшла у вічність

бл. п.

ОЛЬГА МОРОЗ КВАСНІЙ

Залишила у смутку:
чотирьох дочок:
ЛАРИСУ із чоловіком ГРИГОРІЄМ ЛУЖНИЦЬКИМ
АНДРІЙКУ, ЛІДУ та ІРИНУ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 29-го грудня 1992 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів родина просить пожертву на лічницю ім. митрополита Андрея Шептицького на конто „Самопомочі".

Похорони св. п. Т. Галайка-Чорноморця

В погідний, але дуже холодний осінній день, 17-го жовтня, українська громада Вінніпегу відпровадила на вічний спочинок члена Станиці Вояків УПА, вістуна УПА Чорноморця, а в мирі Теодора Галайка. Помер після невиліковної недуги 13-го жовтня 1992 року. На похоронах родині товаришили друзі св. п. Теодора зі Станиці та широка громада Вінніпегу. В день перед похоронами в катедрі свв. Володимира й Ольги о. парох Я. Радкевич відслужив Панахиду і сказав патріотичне слово про померлого як воїна-звістуна української армії, який в 1948 року прибув на Захід, щоб звістити українській діяспорі у західному світі, що Батьківщина бореться й не капітулює.

Наступного дня після Служби Божої кавалькада авт супроваджувала тлінні останки на цвинтар Всіх Святих, де над домовиною голова Станиці Вояків УПА Микола Май попрощав Покійного добрим словом та віддав останній салют від друзів. Слово пошани Покійному та співчуття родині сказав на тризні д-р Михайло Марунчак від середовища УГВР. Тризною проводив М. Май, а молитву провів о. Я. Радкевич. Від родини подякував всім учасникам похоронів найстарший син, Роман, дякуючи зокрема хорові „Думка" з Інституту „Просвіта". На похороні проведено збірку на нев'янучий вінець — пресовий фонд.

Св. п. Теодор Галайко-Чорноморець народився в селі Підомщина, повіту Любачів, 2-го березня 1924 року. В 1942 році німецькі окупанти схопили юнака і вивезли на примусову працю до Німеччини, але Федір, як його популярно звали, самовільно залишив працю і прибув в рідні землі підпільними дорогами. Тут якийсь час ховався, а пізніше залегалізувався на працю в Житомирській області. Як тільки стали організувати УПА, він один з перших вступає в її ряди. Тут в сотні Ворона переходить військовий вишкіл й оперує в околицях Житомира, згодом в околиці міста Чортиськ (на Рівенщині), а ще пізніше в Сокальщині, де був під командою Крилатого. Коли останній відійшов з частиною на Волинь, Чорноморець залишився в сотні Бриля й оперував на Грубешівщині, сповняючи функції роєвого, і тут брав участь в кількох боях з ворогом. Після розчленування досить великої військової одиниці Чорноморець був приділений до районової боївки в Службі Безпеки командира Моряка на Угнівщині, а пізніше до надрайонової боївки командира Ясеня. В липні обняв функцію роєвого та брав участь в акціях на місто Грубешів, Варяж, Жужіль, Забуж. В 1947 році боївка оперувала ще на Підляшші, щоб звідтам перейти на Східні Пруси. Тут зимою сконтактувався з командиром Прірвою, з яким Чорноморець рейдував ще в Польщі, і перейшов на Чехо-Словаччину, і вкінці добився до переходу на американську зону Німеччини. Архіви УПА говорять про св. п. Чорноморця як відданого і прикладного вояка. Таким покійний остався в Станиці УПА від початку її заснування.

Св. п. Т. Галайко

У Вінніпезі покійний став під вінець зі своєю землячкою Брониславою Козак, з якою мав трьох синів: Романа, Богдана і Тараса. Всі три закінчили університетські студії, а єдина доня Христя стала після закінчення середньої школи на працю в телефонічній системі.

Св. п. Теодор осиротив дружину Брониславу, синів, доню, невістку і п'ятьох онуків. Відійшов, коли вся Україна складала таким як він загальний національний салют в пропам'ять 50-ліття УПА. Хай вічна буде слава вірним воїнам українського народу.

М. Г. М.

В пам'ять о. крилошанина В. Грабця

Восени 1941 року українські католицькі священики, які покінчили богословські студії в Римі, і деякі богослови добровільно зголосилися до італійської армії на перекладачів у фронтових частинах в Україні. Після нелегких старань про одержання дозволів від Конгрегації Східних Церков, державної і військової влади та відбуття здоровельної комісії, щойно 28-го травня 1942 року було допущено до перекладацтва чотирьох отців: м-гра Володимира Грабця, і докторів Петра Дячишина, Василя Вавриха, ЧСВВ, і Мелетія Войнара, ЧСВВ, з одночасним наданням їм на час служби громадянства Італії, імени і прізвищ італійських та ранги підпоручників. (Не прийняли на перекладачів о. д-ра Івана Прашка та богословів). З них живе ще єдиний о. д-р Василь Ваврик, ЧСВВ, у Канаді (1911), бо о. шамб. П. Дячишин згинув у зударі залізничного поїзду з його автом 4-го серпня 1962 року у Сіднеї в Австралії, у віці 42 років життя; о. проф. М. Войнар, ЧСВВ, помер 22-го липня 1988 року у Ґленкові на 77-му році життя, а о. крилош. В. Грабець заснув у Бозі 16-го жовтня 1992 року на 87-му році життя.

О. Володимир Грабець народився 13-го липня 1906 року як другий з п'яти дітей Юстини з роду Саламон і о. Івана Грабціва, священика в селі Воробник Королівський у повіті Коросно на західнім пограниччі, у Перемиській епархії. Гімназію закінчив у Перемишлі в 1926 році, а диплом маґістра права і політичних наук в університеті у Львові в 1931 році. Вимагану практику в суді відбув в Обертині біля Коломиї, і там залишився конципієнтом в адвокатській канцелярії д-ра Іллі Кибалюка аж до серпня 1934 року.

Після смерти 10-го квітня 1932 року на 54-му році життя батька в селі Висоцьке Вижнє, повіт Турка на Бойківщині, який заразився тифом від сповідника, і смерти його матері 28-го липня того ж року, адвокат Володимир рішив сповнити мрію батька і посвятитися особливій службі Христові. За окремим порученням митрополита Андрія до ректора о. д-ра Йосифа Сліпого був прийнятий до Богословської Академії у Львові, з по трьох роках був висланий до Риму. Там закінчив студії дипломом ліценціята богословії і 2-го квітня 1939 року прийняв свячення від Єпископа Діонізія Нарядi з Крижевців у Югославії.

Прийняті на перекладачів в італійську армію священики подалися до Бруклі коло Медіоляну в Льомбардії на інструктаж, після чого 20-го червня 1942 року виїхали через Баварію, Польщу і Білорусь на східній фронт. Отець Грабець, тепер уже Люіжі Габріні, підпоручник спеціяльної частини АППО-300, захворів 3-го липня в місті Мережево, Петропавлівської області. Після двох місяців ця частина посунулася вперед, до Черткова, близько Дону, але з настанням лютої зими почався відступ, через Ворошиловград, Новий Айдан і Бахмач на постій в половині січня 1943 року у Харкові. В тім часі італійці, з горячого підсоння, а тепер не маючи відповідних одягів, потерпіли відмороження частин тіла і упадок боєздатности. Однакову долю пережили вояки і старшини. Підпор. Габрін записав у споминах, що в Харкові Мати Божа врятувала йому життя у часі налету большевицьких літаків.

Дальші відступи війська через Білгород, Охтирку і Прилуку довели до постою у Гомелі. Там застав армію в половині квітня наказ дуче Беніто Мусоліні про відтягнення всього італійського війська із східного фронту до Італії. Поворотний транспорт АППО-300 провадив через Київ, Львів, Краків і Відень до Риму. Підпор. Ґабріні мав виняткове щастя і дозвіл задержуватися в тих містах і відвідувати митрополита Андрія, родину та важних осіб.

Попри військові обов'язки о. Грабець був ще неофіційним капеляном і відправляв для місцевого населення та контактувався з ним і помагав. З армією розв'язався у Брешії з кінцем червня, і повернувся до польського громадянства й українського прізвища та до Колеґії св. Івана Дамаскина, щоб ще того ж року осягнути ліценціят церковного права. А за спонукою Архиєпископа скитальців, Єпископа Івана Бучка, почав списувати „Мої спомини зі Служби на східньому фронті в ARMIR, 1942—43 рр." (40 сторінок машинопису). В них схарактеризував себе як „не відважного вояка" і як того, що з одержаного револьвера не вистрілив ні одної кулі.

Після закінчення війни римські священики були розсилані на душпастирську працю у світі, і о. В. Грабець був призначений у вересні 1946 року на виїзд до ЗСА. Там служив вірним у вісьмох парафіях: Клівленд (946) Янгставн (1947—48) і (1952—53), Вілтон (1948—52), Сімпсон (1953—57), Пальмертон (1957—59), Трентон (1979—75), Кюртіз Бей (1975—76) і Аллентавн до емеритури 1-го липня 1984 року. Пенсіонером жив у Пармі в Огайо, під опікою брата інж. Романа і його дружини Мирославі.

Своєму відданому слузі о. Грабцеві Бог послав смерть у сні в ніч на 16-го жовтня 1992 року. Священичі похоронні відправи під проводом Епарха Епархії св. Йосафата Преосвященного Роберта з сімома священиками і дириґентом Євгеном Садовським відбулися в катедрі св. Йосафата в Пармі, Огайо, в днях 18-го і 19-го жовтня.

В катедрі проповідував Владика Роберт, а на поминках прощалися з покійним війт поселення мгр Василь Ліщинецький, Оля Демянчук від Союзу Українок й інж. Іван Фур від приятелів.

Зібрані в пам'ять о. крилошанина Грабця датки на похорони призначені на УГКЦеркву в Україні.

Вічна йому пам'ять!

Степан Кікта

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої незабутньої
ДРУЖИНИ і МАТЕРІ

бл. п.

ЕЛЬЗИ ОКСАНИ СКЛЕПКОВИЧ

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. о. Миколая в Пассейку, Н. Дж.
у четвер, 31-го грудня 1992 р.
і у четвер, 7-го січня 1993 р.

Про молитви за спокій душі покійної просять:
муж — ОЛЕГ
діти — ТАНЯ, БОГДАН

ЗАКЛИК

Шановна українська громадо!

Як відомо із світової преси, нові докази категорично свідчать про велику несправедливість американського департаменту юстиції (ОСІ) у фальшивому оскарженні Івана Дем'янюка. Вже у 1978 р. ОСІ мав конкретні дані, що І. Дем'янюк не був катом в Треблінці, але все таки започаткував і вперто продовжував судовий процес проти нього.

Два тижні тому федеральний апеляційний суд 6-ої округи у Синсиннаті, Огайо, із своєї власної ініціятиви наново відкрив справу видачі І. Дем'янюка до Ізраїля. Такий крок без прецеденту в історії американського права. У своєму розпорядженні федеральний суд зазначив, що зробив це рішення, бо „зайшли серйозні питання щодо поведінки американських прокураторів". Цей суд має право уневажнити видачу Дем'янюка і тоді Ізраїль, згідно з умовами договору з ЗСА, буде змушений відіслати підсудного до Америки. Оборона — себто родина Дем'янюка — має тільки до 11-го серпня 1992 року, щоб представити свої докази та правні аргументи.

Справа Дем'янюка вже тягнеться 15 років, емоційно і фінансово вичерпуючи його родину, котра наполегливо працює в його обороні. Українська діяспора жертвенно підтримувала цю працю. На жаль, знайшлись особи, котрі, без жадної фахової підстави критикували професійну оборону і своїми наклепами довели до повного краху фонду оборони.

Нарешті прийшла велика нагода закінчити цю несправедливість проти І. Дем'янюка. Було б ще більш несправедливим, якщо в моменті коли цілий світ, включно із Ню Йорк Таймсом, закликає до оновленого повного розгляду цієї справи, родина Дем'янюків не мала фондів щоб нарешті захистити свого батька. Їм треба негайної щедрої фінансової допомоги. Просимо висилати ваші датки безпосередньо на нижче подану адресу — це є єдиний фонд допомоги обороні Дем'янюка: John Demjanjuk Defense Fund, P.O. Box 92819, Cleveland, Ohio 44192.

Едвард Нишник, голова, Фонд Оборони Дем'янюка

Адв. Андрій Филипович
Адв. Михайло Варис, мол.
співголови Комітету оборони при Українсько-Американському Товаристві Адвокатів

Вдячні...

(Закінчення зі стор. 2)

ринь, народні депутати України Ігор Деркач та Ярослав Кендзьор. Літературно-музичною композицією на вірші поетеси Ольги Кілко та піснею вітали діти присутніх на площі.

Відкрив віче заступник голови Оргкомітету із спорудження пам'ятника мешканець Кульчиць інженер Юрій Штокало, який сказав: „Не одне покоління кульчичан пробували побудувати пам'ятник славному гетьманові України, але ні за Австро-Угорщини, ні за Польщі, ні за комуністів цього так і не вдалося зробити. Сагайдачний постав на постаменті лише у перший рік нашої Незалежности і стоятиме тепер з ласки Божої вічно!"

Право відкрити пам'ятник було надане депутатові Верховної Ради України Ігореві Деркачеві, голові ініціятивної групи Дмитрові Кульчицькому і місцевому священикові о. Михайлові Миживникові. Поволі сповзало синє полотно і перед очима присутніх постала відлита у бронзі величная фігура гетьмана України Петра Конашевича-Сагайдачного. Автори — скульптори Микола Посікіра і Любомир Яремчук та архітектор Михайло Федик показали його мудрим політиком, який бачив майбутнє України, змагався за нього, який зумів об'єднати у одвічному прагненні свободи і незалежности своєї Батьківщини усі прошарки українського народу. Гетьман сина баскому коні, в правій руці тримаючи символ державности — булаву, лівою притримує поперед себе на сідлі хлопчика з книжкою — символ майбутнього України. Обличчя замислене, суворо він вдивляється в очі нащадків, ніби запитується: „Чого сваритесь? Що не поділили? Чому сієте розбрат церковний, партійні чвари? У вияснення відносин між собою забуваєте за Україну, за те, що в небезпеці наша ненька. Схаменіться, бо буде пізно!" Має гетьман право нам дорікати, бо сам усе життя присвятив, аби об'єднати Україну. Вписався із усіма братчиками до Києво-Могилянської академії, допомагав фінансово школі Львівського братства, здобував перемоги над турками і татарами, громив Москву, тримав у страху Польщу — збирав, складав Україну, пошматовану вже тоді між сусідами. Що йому відповісти?

Архиєрейську Службу Божу, благословення і освячення пам'ятника провів владика Львівсько-Галицької митрополії Української Православної Церкви Київського патріярхату архиєпископ Петро. Він від імені Львівської Консисторії вручив грамоту-подяку і свідоцтво голові ініціятивного комітету Дмитрові Кульчицькому і церковному комітетові храму Святих мучеників Флора і Лавра.

У виступах промовці згадували про велику ролю, яку відіграв гетьман Сагайдачний в історії України, згадували його добрі справи — турботи про народні школи, відкриття Києво-Могилянської академії і опіку над нею, будівництво шпиталів для калік та перестарілих, заповіт власного маєтку Київському та Львівському братству. Таким залишився він у пам'яті нащадків. Про це говорили голова організаційного комітету Дмитро Кульчицький, голова Львівської обласної Ради Микола Горинь, наказний отаман українського козацтва з Києва Анатолій Бондаренко, наказний отаман Прикарпатської Січі Теодор Скрипець та інші.

На закінчення статті приведу фрагмент виступу народного депутата України Ярослава Кендзьора: „Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний походив із західньої України, а діяв на східній. Таке переплетення людських доль, людських шляхів завжди оберігало нашу державу від шматування. Тож нехай і сьогодні береже Сагайдачний Україну від поганого умислу, від чварів, розбрату, нехай духовність, яка повертається разом із ним, витісняє фальш з наших сердець".

З ДЕВ'ЯТДЕСЯТИЛІТТЯМ!

Українці Вашінгтону й околиць 15-го листопада ц.р. вшанували визначного вченого Григорія Костюка з нагоди його 90-ліття від дня народження.

Програму зустрічі з достойним ювілятом, яка відбувалась в залі Свято-Андріївського Собору УПЦ в Силвер Спрінг, біля Вашінгтону, вів Микола Француженко, давній приятель вченого. Відкриваючи зустріч, ведучий згідно з традицією попросив до слова пароха Свято-Андріївського Собору отця Григорія Підгурця. Він, підкреслюючи заслуги професора Григорія Костюка, вказав на винятковую місію, з якою прийшов на Світ Божий, з волі Всевишнього, обдарований великою силою слова, визначний літературознавець. Маючи цей дар, він багато писав, відкриваючи і розповсюджуючи в світі правду про свій народ, свою батьківщину.

Отець Подгурець побажав видатному вченому доброго здоров'я і дальшої праці на улюбленій ниві.

Слова вдячности, пошани і великої любови почули ми від сина ювілята, астрофізика д-ра Теодора Костюка. Д-р Костюк підкреслив, що „тато особистим прикладом навчив мене любити працю, людей і батьківщину-Україну... Коли був малим, здавалось, що тато завжди працює, завжди у нього якісь люди, завжди мене брав на різні конференції, літературні вечори... Мій батько ніколи не забув свого коріння, не забув своїх людей, своє село, ні землю, яка була його Батьківщиною. І вся його праця, всі його труди й зусилля були спрямовані на те, щоб зберегти культуру цього народу".

У глибокій пошані до батька син переконався, коли приїхав до села, де народився тато. День народження тата святкувало і село, і Кам'янець-Подільський Інститут. В селі влаштували вечір, присвячений 90-річчю батька. Читались доповіді, виступали бандуристи, хор.

Привітання вченому надходили з усіх міст — з Києва, Харкова, Слов'янська.

Президент УВАН у ЗСА професор д-р Михайло Борецький, звертаючись до ювілята, зазначив, що дев'ятдесят років життя є шанованим явищем у всьому світі. Воно дуже рідкісне, особливо коли належить людині, яка має великі заслуги перед своїм народом. Згадуючи життя Григорія Костюка, д-р Борецький зупинився на періоді жахливих часів перебування на Воркуті. З особливою приємністю говорив про працьовитість вченого, який забезпечив собі визначне місце в історії літератури. Завдячує це, — підкреслив президент УВАН у ЗСА, — щонайменше шістьом творам: „Сталінський режим на Україні" — 1960; „Окаянні роки" — 1978; „Винниченко і його доба" — 1980; „У світі ідей і образів" — 1983; „На магістралях доби" — 1983; „Зустрічі і прощання" — 1987.

За його працю в галузі української літератури, театрального мистецтва та за загальну, як сказано, благодійницьку діяльність Фонд Культури України нагородив Григорія Костюка премією імени Володимира Винниченка за 1990 рік.

Крім того остання праця, „Зустрічі і прощання", том перший, була нагороджена престижевою премією Антоновичів.

Президент УВАН підкреслив також інші заслуги професора Григорія Костюка, зокрема перевіз і забезпечення архівів Винниченка з Франції до Ню Йорку.

На закінчення свого виступу д-р Михайло Борецький подякував Григорієві Костюкові за співпрацю, яку він мав з ним в Українській Вільній Академії Наук.

Повний захоплення і вдячности був виступ Ірини Дибко-Филипчак — члена Американського ПЕН-Клюбу. Вона є секретарем Управи цього Клюбу і привітала Григорія Костюка в імені цієї організації, членом якої, до речі, є також і славний ювілят.

Щиросердечно привітав дійсного члена Наукового Товариства імени Шевченка професора Костюка голова Вашінгтонського осередку НТШ доктор Калиневич, який, підкресливши заслуги ювілята, побажав йому всякого добра, здоров'я, наснаги до праці та ще многих літ творчого життя!

Ведучий програмою Микола Француженко прочитав вірш з нагоди дев'ятдесятиріччя, який присвятив Григорію Костюкові його приятель поет Олекса Веретенченко: „Ми в юності були не кволі...", а потім згадав ще інші привітання, які прийшли від різних відомих осіб з України, зокрема від міністра культури Миколи Жулинського. Надіслали привітання наукові співробітники Інституту літератури імени Т.Г. Шевченка Академії наук України. Привітала з ювілеєм Григорія Олександровича громада села Боришковця та філологічного факультету Кам'янець-Подільського Педагогічного інституту: „Молимо Бога, аби послав Вам доброго здоров'я і многая-многая літа на благо відродження духовности України".

Схвилював присутніх на врочистій зустрічі лист, який розпочинався так: „Вельмишановний Григорію Олександровичу! Пише вам рідна дочка Миколи Хвильового — Іраїда.

Мені дуже багато писала про Вас моя тітка — Дарія Антонівна Любарська (Гащенко). Вона завжди писала, що Ви чудова і дуже розумна людина, що лише завдяки Вам була відроджена літературна спадщина мого батька та й не лише його, а й багатьох наших прозаїків і поетів України ХХ століття."

Не забув свого друга-колегу і академік Юрій Шевельов, який звернув увагу на три риси, три вирішальні засади діяльности ювілята: „У Ваших літературно-критичних статтях, мені найближчих, розкидано багато важливих спостережень, як у Ваших спогадах — безліч людських рис і рисочок тих, з ким перетинялися Ваші життьові шляхи, але скрізь і завжди, про що б Ви не писали, є дві дійові особи — Ви і Ваша доба-вовчиця. Хтось може вважати це за ваду. Не буду тут цього дискутувати. Усі оцінки залежать від вибраної точки зору. Башти зі слонової кістки Ви не наміряли творити і не створили. Але це не позбавило Вашої діяльности тих трьох вирішальних засад, про які тут говорив — чесність, послідовність, творчий дух. І коли сьогодні ті страхіття „доби", в якій ми з Вами жили, ніби відходять у минуле (дай Боже!), то в цьому є велика Ваша заслуга.

Чекаємо на другу книгу Ваших спогадів і хилимо голови перед великим подвигом Вашого життя й творчости".

Привітала Григорія Костюка і Рада Спілки письменників України. Привіт підписав Іван Драч, а на другому листку факсу була дописка: „Григорію Костюку! Люблю, обнімаю, цілую. Микола Вінграновський. Київ, осінь."

Ведучий виступив з короткою доповіддю про шановного ювілята. Він говорив про найважливіші дати з життя й творчости вченого. Згадав роки навчання в Кам'янець-Подільську, в Києві, Харкові, загально — про „Київську добу", „Харківську добу", „добу - вовчицю" або „окаянні роки".

З кожною добою, з кожним згаданим роком пов'язані великі знайомства, зустрічі й прощання з великими в історії нашого народу людьми, творцями культури, духовних вартостей...

Професор Петро Одарченко привітав ювілята в імені вашінгтонської групи УВАН, почесним головою якої він є. Він доповнив усіх попередніх доповідачів, підкреслюючи заслуги Григорія Костюка в роки перебування в Німеччині та згодом у З'єднаних Стейтах.

Коли ювілят жив у Німеччині, він розвинув дуже широку діяльність в громадсько-політичній і культурній сферах. Брав важливу й активну участь у створенні Української Національної Ради, а також Української Національно-демократичної партії. В ній професор Костюк був одним із керівників разом з Іваном Багряним. Брав активну участь в організації українських письменників і був одним із засновників письменницької організації, яка звалась „МУР".

Як літературознавець, ювілят став винниченкознавцем, кулішезнавцем, хвильовознавцем.

Своєю книжкою „Сталінський режим на Україні" він здобув світове ім'я. Нею користуються вчені всього світу. А без його книги „Зустрічі й прощання", кажучи словами Іван Дзюби, не можна вивчати українське відродження 20-их років.

Після виступу професора Петра Одарченка ведучий попросив до слова ювілята.

Гучними оплесками присутні вітали повільно йдучу постать заслуженого діяча.

Свій виступ розпочав він згадкою про те, що свого часу сказала Леся Українка в своїй статті про молодого письменника Володимира Винниченка. Писала вона не без іронії і не без суму: „Наша українська громада уміє дуже тепло і гарно, і мило влаштовувати вечори для людей такого віку, яким, мовляв, уже байдуже чи його відзначають, чи й не відзначають. Він навіть не може прослухати усіх тих привітань..."

Літературний критик — академік зробив такий висновок, враховуючи особистий досвід: „Коли взяти останнє твердження про те, що наша громада не завше вміє вшанувати молоді таланти, то велика наша поетеса мала рацію, а от щодо старих людей, я думаю, що вона помилялася. Бо й старій людині, людині, яка так би мовити, вже прожила великий вік, а їй навіть легше прожити останні роки свого життя, коли вона знає, що її не забули..."

Під кінець, з деяким жалем, говорив вчений про те, що він „далеко не зробив те, що міг би зробити, що мусів би багато, багато більше зробити. Але й те, якоюсь малою цеглиною ляже в основу піднесення української культури і української незалежної держави. Слава нашому народові безсмертному і вічному!"

Закінчила цю урочисту ювілейну зустріч, присвячену академікові Григорію Костюкові, голова Парафіяльної ради Свято-Андріївського православного собору Ярослава Француженко.

Вона привітала ювілята від парафії святого Андрія, членом якої є наш високодостойний професор Григорій Костюк, і побажала йому, щоб він і надалі не втрачав гумору і енергії, не зважаючи на вік і на недуги...

Після офіційної частини до ювілята підходили люди, знайомі, друзі. І дуже часто, серед побажань, було чути те саме, що ми, мовлячи, очікуємо чергового тому „Зустрічей і прощань".

Щасти авторові!

Микола Вірний

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЧИТАЧІ „СВОБОДИ"!

Звертаємося до вас з великим проханням допомогти нам скомплетувати Альманахи УН-Союзу. Це найстарший український альманах, що виходив і виходить в Америці.

Нам бракують такі роки: 1897, 1901, 1902, 1903, 1904, 1906, 1921, 1924, 1925.

Якщо хтось з читачів мав би такі числа, просимо ласкаво надіслати нам, а ми готові за них заплатити бажану ціну, або дозволити нам зробити копії з них.

Редакція „СВОБОДИ"